

З Новим роком і Різдвом Христовим!

Вісник

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 6 (74)
ГРУДЕНЬ 2018 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

*Шановні колеги, працівники
Карпатського біосферного заповідника!*

Напередодні Новорічних і Різдвяних свят щиро вітаю кожного з Вас та з упевненістю заявляю: рік, що минає, став воістину знаковим для установи!

У 2018-му ми з Вами гідно провели ряд ювілейних заходів, у тому числі і на міжнародному рівні. Масштабною науково-практичною конференцією в черговий раз довели, що Карпатський біосферний заповідник є однією з найкращих установ міжнародного значення, а його зонувannya повністю відповідає критеріям, визначеним положеннями Статутних рамок Всесвітньої мережі біосферних резерватів. Підтвердженням успішності роботи є численні відзнаки та грамоти, якими удостоєно колектив як на районному, обласному, так і на міністерському рівнях. Тож бажаю Вам не стишувати плину життя, не опускати планку здобутків, продовжувати й далі натхненно трудитись на спільний результат. Нехай родинне тепло завжди зігріває Вас, надихаючи на нові творчі звершення. Здоров'я Вам, наснаги, удачі та плідного нового 2019-гороку!

Микола РИБАК,
директор Карпатського біосферного заповідника,
заслужений природоохоронець України.

● ВІДЗНАКИ

ДМИТРО СУХАРЮК – ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРИРОДООХОРОНЕЦЬ УКРАЇНИ

Указом Президента України від 1 грудня 2018 року «Про відзначення державними нагородами України з нагоди 27-ї річниці підтвердження всеукраїнським референдумом Акта проголошення незалежності України 1 грудня 1991 року» за значний особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний, науково-технічний, культурно-освітній розвиток Української держави, вагомі трудові досягнення, багаторічну сумлінну працю нагороджено кількох осіб, серед яких і троє закарпатців. Зокрема, почесне звання «Заслужений природоохоронець України» присвоєно Дмитру Дмитровичу СУХАРЮКУ – старшому науковому співробітнику лабораторії лісознавства Карпатського біосферного заповідника.

(Вл. інф.).

● СВЯТКУВАННЯ

УРОЧИСТОСТЯМИ ВІДЗНАЧИЛИ 50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ КБЗ

12 листопада, природоохоронці відзначали півстолітній ювілей з дня створення Карпатського біосферного заповідника.

Урочистості з нагоди 50-річчя відбулись у головному залі засідань адмінбудівлі влади, де найбільший колектив міста привітали звуки трембіти та музики-учасники ансамблю гуцульських, народних інструментів РБК.

Згодом, з промовою до присутніх звернувся директор Карпатського біосферного заповідника Микола Рибак. Привітали та нагородили окремих працівників голова районної ради Василь Дан та заступник голови райдержадміністрації Віктор Турок. Спільними грамотами районних адміністрації та ради отримали: колишній заступник начальника Богдан-Петроського ПНДВ Василь Кокіш-Мельник, інспектор згаданого ПНДВ відділення Юрій Обрецький, колишній начальник Рахів-Берлибаського ПНДВ Павло Юркуц, колишній бухгалтер КБЗ Надія Загарович, заступник головного редактора журналу «Зелені Карпати» Василь Кухта. Також Віктор Турок вручив відзнаки й обласного рівня – подяку та грамоту – ветеранам КБЗ Василю Сасу, Ганні Проць та Дмитрові Куріну. Працівники установи отримали грамоти від міської ради, які вручила заступник міського голови Олеся

Голомбіца. Чимало колег нагородив від імені адміністрації установи й директор КБЗ.

Слово для вітань мали: колишній директор установи Дмитро Саїк, голова профспілкової організації заповідника Людмила Піпаш, працівник з найбільшою вислугою літ Василь Сас та представник молодих працівників Юлія Бойко. Окрім різноманітних нагород колектив природоохоронної установи піснями, танцями, інсценівками привітали вихованці Районного будинку дитячої та юнацької творчості

керівників Олени Мамедової, Олександри Беркели та Олеси Волощук.

(Наш кор.).

● ПРІОРИТЕТИ **НОВИЙ РІВЕНЬ СПІВПРАЦІ КБЗ З ГРОМАДАМИ ТЯЧІВЩИНИ І РАХІВЩИНИ**

Одним із ключових пріоритетів КБЗ є поглиблення співпраці адміністрації з територіальними громадами, які знаходяться в зоні його діяльності та місцевою владою. Тому ще у 2013 році, на першому засіданні Координаційної ради Карпатського біосферного заповідника, був підписаний Меморандум про співпрацю в збереженні і сталому використанні природних комплексів КБЗ, як частини

українсько-словацько-німецького об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» в межах Рахівського району. Документ підписали керівник КБЗ, голова Рахівських районних адміністрації та ради і всі голови міських, сільських та селищних рад Рахівського району. Роком раніше аналогічний Меморандум був підписаний у межах Тячівського району.

7 липня 2017 року у житті КБЗ, України та одинадцяти Європейських країн сталася історична подія, українсько-словацько-німецький об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» на 41 сесії Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (м. Краків, Польща) був розширений за ра-

➞ на 2-й стор.

● ПРІОРИТЕТИ **НОВИЙ РІВЕНЬ СПІВПРАЦІ КБЗ З ГРОМАДАМИ ТЯЧІВЩИНИ І РАХІВЩИНИ**

на 1-й стор.

хунок 63 кластерів з 10-ти європейських країн і перейменованій у транснаціональний об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи». Відповідно, ця історична подія і стала основною причиною необхідності внесення змін до вищезазначеного Меморандуму про співпрацю.

Слід відзначити, що за п'ять років дії Меморандумів про співпрацю стосунки між громадами населених пунктів Рахівщини і Тячівщини та Карпатським біосферним заповідником виведено на значно вищий рівень співпраці. Цьому активно сприяла Координаційна рада заповідника, яка 9 листопада 2018 року провела уже п'яте засідання. Було прийнято цілий ряд конструктивних пропозицій та рекомендацій до адміністрації КБЗ реалізація яких дала можливість значно покращити рівень збереження природних комплексів КБЗ та невиснажливе використання природних ресурсів населенням для задоволення їх життєвої необхідних потреб.

Добрий старт взято заповідником на сприяння сталому розвитку прилеглих до заповідника територій. На останньому засіданні Координаційної ради одностайно схвалено діяльність КБЗ з виконання укладених Меморандумів про співпрацю в збереженні і сталому використанні природних комплексів Карпатського біосферного заповідника, як частини українсько-німецького об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» в межах Рахівського та Тячівського районів.

Враховуючи, що станом на 08.10.2018 року новий Меморандум про співпрацю у межах Тячівського району підписано усіма сторонами, а у межах Рахівського району Меморандум не підписано лише сторонами Рахівської районної державної адміністрації та Рахівської районної ради Координаційна рада закликала керівництво вищезазначених структур прискорити розгляд та підписання зазначеного Меморандуму, адже його, станом на 09.11.2018 року, підписали 16 голів сільських, селищних рад та міста Рахова.

Наголошуємо, що нові Меморандуми укладено, підтверджуючи основні положення попередніх та з метою забезпечення збереження і невиснажливого використання природних комплексів Карпатського біосферного заповідника, як частини транснаціонального об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи» та вирішення питань сталого розвитку прилеглих до нього територій». Метою співпраці визначено, зокрема, виконання Указів Президента України, Законів України, нормативно-правових актів центральних органів влади та розпоряджень Закарпатської обласної державної адміністрації щодо збереження унікальних природних комплексів, невиснажливого використання природних ресурсів заповідника, забезпечення сталого розвитку населених пунктів Рахівського і Тячівського районів Закарпатської області.

Домовились про об'єднання зусиль щодо збереження та невиснажливого використання природних комплексів Карпатського

біосферного заповідника, сталого розвитку прилеглих до нього територій на основі системного врахування екологічних, економічних, соціальних та інших суспільних інтересів територіальних громад Рахівського і Тячівського районів Закарпатської області. Важливим є також те, що керуючись Рамковою конвенцією про охорону та сталий розвиток Карпат, ратифікованої Законом України №1672-IV від 07.04.2004 р., та в рамках Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про природно-заповідний фонд України» сторони домовились налагоджувати взаємну підтримку та сприяти співробітництву у впровадженні екологічно відповідального, соціально вигідного і економічно збалансованого розвитку територіальних громад населених пунктів Рахівського і Тячівського районів, а також у питаннях збереження цінних природних і культурних об'єктів Карпатського регіону.

Також визначено напрямки співпраці як для заповідника, так і органів виконавчої влади та місцевого самоврядування району. Так, крім тих завдань, які заповідник вирішує в напрямку природоохоронної, науково-дослідної та рекреаційної діяльності, він за підписаними Меморандумами сприяє сталому соціально-економічному розвитку населених пунктів, розташованих у зоні своєї діяльності, на безоплатній основі – традиційному господарюванню мешканців у межах буферної зони та зони антропогенних ландшафтів, задоволенню життєво необхідних потреб (ведення полонинського господарства, сінокошення та випасання худоби, збір грибів, дикоростучих плодів і ягід для власного споживання тощо). Він також виділяє дрова та деревину для потреб такого населення, організує рекреаційну інфраструктуру, облаштовує мережу екологічного і наукового пізнавальних маршрутів рекреаційних зон, створює сприятливі умови для розвитку туризму, відпочинку і оздоровлення населення. Зі свого боку, райдержадміністрація, органи місцевого самоврядування, у визначених рамках законів обсягах і порядку, сприяють заповіднику в охороні й збереженні природних комплексів та вирішенню покладених на нього завдань, зокрема пропонують обсяги паливних дров та використання інших природних ресурсів для потреб жителів населених пунктів Рахівського і Тячівського районів, що прилягають до території заповідника, делегують своїй представників до координаційної та науково-технічної ради цієї установи. Сторони спільно проводять постійні консультації для обговорення та узгодження дій, спрямованих на покращення природоохоронної роботи, пошук фінансування, формують гро-

мадську думку щодо бережливого ставлення та поваги громадян до особливо цінних об'єктів заповідника.

Насамперед Меморандуми, які нами підписано – це підсумок проведення конструктивних робочих зустрічей між сторонами упродовж усього 2018 року. Цей важливий юридичний документ виводить співпрацю нашої державної природоохоронної і науково-дослідної установи, яка працює в Карпатському регіоні України, на новий рівень. У значній мірі, у Меморандумі вдалося поєднати і відобразити вимоги чинного у нашій державі природоохоронного законодавства стосовно діяльності заповідника та органів місцевої влади і самоврядування, привести їхні інтереси до спільного знаменника. Меморандум сприяє виконанню Указу Президента України від 21 листопада 2017 року №381 «Про додаткові заходи щодо розвитку лісового господарства, раціонального природокористування та збереження природно-заповідного фонду» та Конвенції про охорону Всесвітньої культурної і природної спадщини та Плану збереження світової спадщини ЮНЕСКО та сталого розвитку територій, прилеглих до них – затвердженого 21.11.2018 року Кабінетом міністрів України. Зокрема, зазначеною урядовою програмою передбачено проведення ремонту і забезпечення утримання доріг, що ведуть до ділянок букових пралісів і давніх лісів Карпат. Планом збереження передбачено також здійснення заходів щодо переоснащення систем опалення в адмінбудівлях, будівництво каналізаційних мереж, організацію регулярного видалення відходів на території, прилеглих до букових пралісів і давніх лісів, а також можливість створення нових робочих місць за рахунок залучення інвестицій підприємств, які готові займатися переробкою ягід, грибів та інших дикорослих плодів.

Успіх підписаних Меморандумів залежатиме від зосередження зусиль на виконанні намічених заходів, спільної волі в цьому всіх сторін, які домовилися. Стосовно колективу заповідника, то в його інтересах – аби Меморандуми виконувалися безумовно. Головне, щоб наша співпраця підтримувалася на державному рівні, фінансувався сталий розвиток території, згаданої частини об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи», як це передбачено державними програмами та міжнародними проектами зокрема, і українсько-німецьким проектом «Підтримка природно-заповідних територій в Україні».

Микола РИБАК,
директор КБЗ, заслужений
природоохоронець України.

5 грудня, під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, у Львові відбулась міжнародна конференція «Спадщина ЮНЕСКО. Сьогодення та перспективи» (до 20-річчя внесення Ансамблю історичного центру Львова до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО). У форумі, організаторами якого виступили Львівська міська рада, Міністерство культури України, Український національний комітет ІКОМОС та Інститут архітектури Національного університету «Львівська політехніка», взяла участь велика група науковців, діячів культури, органів влади та громадських активістів з України, Польщі, Німеччини та Австрії.

У ЛЬВОВІ ГОВОРИЛИ ПРО ОБ'ЄКТИ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО В УКРАЇНІ

● КОНФЕРЕНЦІЇ

На відкритті з вітальними словами до учасників звернулись: заступник Львівського міського голови Андрій Москаленко, заступник Міністра культури України Тамара Мазур, керівник Представництва Міністерства закордонних справ України у Львові В'ячеслав Войнаровський, аташе відділу (секретаріату) Національної комісії у справах ЮНЕСКО Департаменту міжнародних організацій МЗС України Ілля Карандась та експерт ЮНЕСКО Ганс Каспарі.

З ключової доповіддю «Місто як об'єкт всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в 21-му столітті» виступив президент наукового комітету теорії та реставрації ІКОМОС (Міжнародна рада з охорони пам'яток та визначних місць) Богуслав Шмигін (Люблін).

Понад двадцять ораторів виголосили фундаментальні наукові доповіді та повідомлення під час трьох пленарних дискусій. Так, Кшиштоф Павловські (Варшава), Лілія Онищенко (Львів), Ульріке Гербіг (Відень), Микола Яковина (Київ), Іріс Гляйхман (Дрезден), Богуслав Подхаланський (Краків) та інші наголошували, що за два десятиліття, відколи ансамбль історичного центру Львова, офіційно ввійшов до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, світова спільнота визнала унікальність Львова та його багатонаціональну культурну спадщину, представлену різноманітним архітектурним схилом та культур. Статус об'єкта поставив Львів у один ряд зі світовими шедеврами людського генія, підкреслює його важливість та цінність для нинішніх та майбутніх поколінь.

Увагу приділено проблемам збереження, популяризації та розвитку й інших культурних і природних об'єктів спадщини ЮНЕСКО, яких Україні сім, та ще біля двадцяти включені до Попереднього списку (tentative list). Ішлося і про недосконалість законодавства у цій сфері, відсутність планів управління об'єктами, порушення режиму охорони та діяльності в буферних зонах тощо.

Виступаючи у дискусії, автор цих рядків привернув увагу до історії створення та менеджменту транснаціонального об'єкта спадщини «Букові праліси й давні ліси Карпат та інших регіонів Європи», який об'єднує унікальні природні цінності із 12 європейських країн, а його українська частина, є єдиним природним

об'єктом України, занесений до спадщини ЮНЕСКО. Для розв'язання назрілих проблем у збереженні всесвітньої спадщини та розвитку прилеглих територій, запропонував підготувати окремий законопроект «Про основні засади збереження природної та культурної спадщини ЮНЕСКО в Україні». З метою обміну досвідом роботи вручено президенту українського національного комітету ІКОМОС Миколі Яковині бібліотечку книг, випущених з нагоди 10-річчя внесення букових пралісів Карпат до всесвітньої спадщини ЮНЕСКО та відзначення 50-річчя організації КБЗ.

Із зацікавленням на конференції сприйняли пропозицію ужгородського громадського активіста Олега Олашина щодо підготовки номінації із занесення мікрорайону Малий Галагов міста Ужгород до переліку об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Також учасники конференції стали гостями грандіозного гала-концерту, який відбувся, у Львівському національному академічному театрі опери та балету імені Соломії Крушельницької. На концерті, у виконанні молодих талановитих солістів Софії Соломії, Ольги Дядів, Юлії Терещук, Віктора Андрійченка та інших, під диригуванням Оксани Линів – головного диригента опери та філармонічного оркестру австрійського міста Грац, за участі Львівської державної академічної чоловічої хорової капели «Дударик» й Академічного симфонічного оркестру «INSO», прозвучали арії із найвідоміших опер В.А. Моцарта, Дж. Верді, Дж. Пучіні та інші композиції.

На початку концерту перед переповненою залю театру виступив та вручив почесні відзнаки Львова міський голова Андрій Садовий. Очільник міськради сказав чимало слів про своє місто, яке вже 20 років прикрашає скарбницю Світової спадщини ЮНЕСКО. А на завершення святкування ще й улаштував урочистий прийом у Дзеркальній залі театру.

Було би дуже добре, щоб такі слова вдячності й подібне вшанування, відчували й інші люди, причетні до збереження об'єктів, що представляють Україну у Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Федір ГАМОР,
член Національної комісії України
у справах ЮНЕСКО, доктор
біологічних наук, професор,
заступник директора КБЗ.

«ВЕЛИКИЙ ТРУДОВИЙ СТАЖ – БАГАТИЙ ДОСВІД, ОТРИМУЙ БІЛЬШЕ!»

Працівникам Карпатського біосферного заповідника у жовтні вперше нарахували надбавки за вислугу років відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 р. №686 «Про затвердження Порядку виплати надбавки за вислугу років працівникам установ природно-заповідного фонду України». Цей Порядок встановлює механізм виплати надбавки за вислугу років працівникам установ природно-заповідного фонду України, зокрема, природних та біосферних заповідників, національних природних парків, регіональних ландшафтних парків, ботанічних садів, дендрологічних та зоологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, які фінансуються з бюджету.

Метою надбавки – забезпечення якості оплати праці, зменшення плинності кадрів (висококваліфікованих працівників), підвищення рівня відповідальності і зацікавленості працівників у забезпеченні ефективної природоохоронної діяльності, належної охорони та відтворення рослинного й тваринного світу на території природоохоронних об'єктів та здійсненні спеціальних природоохоронних, протипожежних та захисних заходів, щодо збереження флори та фауни.

Надбавка за вислугу років виплачується керівним працівникам, професіоналам, фахівцям, технічним службовцям і робітникам установ ПЗФ, які забезпечують і безпосередньо виконують природоохоронні, науково-дослідні, еколого-освітні, рекреаційні функції, а також функції з охорони навколишнього середовища, окрім посад наукових працівників, які отримують надбавку за стаж наукової роботи відповідно до Постанови КМУ від 14.04.2004 р. №494.

Надбавка виплачується працівникам заповідника щомісячно за фактично відпрацьованим часом у відсотках до посадового окладу залежно від стажу роботи у таких розмірах: понад 3 роки – 10%, понад 10 років – 20%, понад 20 років – 30%.

Запровадженню Постанови передувала довготривала й копітка робота працівників КБЗ, зокрема старшого наукового співробітника лісоознавчої лабораторії, начальника Кевелівського ПНДВ, фахівців економічного та юридичного відділів. Особливу вдячність висловлюємо В.О. Ковалю працівнику Мінприроди України, який безпосередньо працював та супроводжував проект постанови до його затвердження Кабміном України. Стосовно цього питання адміністрація КБЗ спільно з профкомом впродовж 15-ти років неодноразово зверталися до

попередніх керівників Мінприроди, однак подолати бюрократичну фортецю до цих пір не вдавалося.

Про необхідність запровадження надбавки за вислугу років нашому Міністерству (Мінприроди) надавалися об'єктивні обґрунтування підстав, а саме: «Територія установ ПЗФ Карпатського регіону знаходиться в найвищих гірських масивах українських Карпат. Природоохоронні роботи, які передбачені планом природоохоронних заходів проводяться в суворих кліматичних умовах високогір'я на висоті від 500 до 2000 метрів над рівнем моря. Ускладнює роботу установ складний гірський рельєф крутизною 20-40°. Характер роботи працівників пов'язаний з періодичним і тривалим проживанням у лісових будинках, розташованих на високогірних і віддалених від постійного проживання масивах. Різноманітність специфіка діяльності та територіальна структура природоохоронних установ вимагає виконання посадових функцій керівних працівників, спеціалістів і службовців за режимом ненормованого робочого дня. В умовах ПЗФ Карпатського регіону більшість природоохоронних робіт проводяться вручну, які відзначаються високою трудомісткістю, а земляні роботи проводяться на ґрунтах, які відносяться до розбірно-скельної групи».

При цьому слід відзначити, що КБЗ та Держлісгоспи мають однаковий статус охорони природи і природокористування, але рівень оплати працівників в держлісгоспах набагато вищий, тому, що система оплати праці працівників установ ПЗФ регламентується постановою КМУ від 30.08.2002 р. №1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери (із змінами)», якою затверджено схеми, розміри тарифних розрядів і коефіцієнтів посад (професій) працівників, які не відповідають даним критеріям оцінки. Відповідно до цієї Постанови установи ПЗФ за критеріями оплати, на жаль, віднесені до окремих на нашу думку «не важливих» галузей бюджетної сфери. В зв'язку з цим середньомісячна зарплата в КБЗ одна з найнижчих серед бюджетних установ в Україні. Станом на 01.10.2018 р. становить 5985 грн. з урахуванням (гірських) зарплати керівників та науковців. Згідно штатного розпису понад 50% становлять працівники до 9-го тарифного розряду, посадові оклади яких становлять на рівні мінімальної зарплати 3711 грн., що є

нижче рівня мінімальної заробітної плати (3723 грн.).

Державна політика України (Постанова 188/98-ВР від 05.03.1998 р.) у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки політики є одним з найважливіших пріоритетів, але рівень оплати праці установ ПЗФ України не відповідає цим критеріям оцінки. Запровадження надбавки за вислугу років працівникам установ ПЗФ є першим кроком у напрямку на шляху до забезпечення престижності природоохоронної діяльності установ ПЗФ. Надалі адміністрація КБЗ спільно з профкомом готує клопотання до вищестоящих установ з питанням переведення оплати працівників установ ПЗФ на вищий рівень – до оплати працівників установ підпорядкованих органам державної влади.

Враховуючи особливу позицію керівництва Мінприроди України у необхідності впровадження згаданої надбавки та особисту участь у підготовці та супроводі необхідних документів Головного спеціаліста відділу організації діяльності та управління установами ПЗФ Володимира Олександровича Ковалю дає нам впевненість, що у подальшому будуть вирішені й інші проблемні питання щодо рівня оплати праці в установах ПЗФ.

Колектив заповідника щиро вдячний Міністру екології та природних ресурсів України Остапу Михайловичу Семераку за підтримку. У виступі на засіданні Уряду 29.08.2018 р. Міністр висловив свою позицію: «Переконаний, що оплата роботи фахівців природно-заповідної галузі має бути гідно винагороджена – установам надбавки лише сприятиме посиленню охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду, активізації рекреаційної, наукової, освітньої діяльності у сфері охорони довкілля. Крім того, це стане запобіжним засобом зупинки плинності кадрів, яка спостерігається і тут. Працівники природно-заповідної галузі відповідають за збереження стратегічного ресурсу України – природних багатств. Саме від їх ефективної і добросовісної роботи залежить екологічний стан навколишнього середовища України і збереження унікальних видів флори і фауни. Давайте говорити відверто, сьогодні робота в цій сфері тримається на великому ентузіазмі природоохоронців. І цим рішенням ми не лише покращуємо умови оплати праці, а й мотивуємо висококваліфікованих спеціалістів залишатися працювати у сфері ПЗФ», – сказав Остап Семерак».

Олексій ЛЕМБАК,
провідний економіст КБЗ.

БЛОК ПОШТОВИХ МАРОК «КАРПАТСЬКИЙ БІОСФЕРНИЙ ЗАПОВІДНИК»

У рамках відзначення 50-річчя організації КБЗ, на замовлення його адміністрації, Укрпошта випустила у світ, у серії «Заповідники та природні парки України», поштовий блок із шести марок.

Багатоколірний поштовий блок віддруковано на державному підприємстві із виготовлення цінних паперів «Поліграфічний комбінат» «Україна».

У виконанні художниці Наталії Кохаль на блоці та окремих марках зображено найцікавіші рідкісні та зникаючі види рослин і тварин біосферного заповідника: бук лісовий, нарцис вузьколистий, рододендрон миртолистий, жук-олень, бурий ведмідь та костогриз звичайний.

Тираж видання становить тридцять тисяч примірників.

Номинал марки 7 гривень, а ціна блоку – 42 гривні.

Поштовий блок №165 «Карпатський біосферний заповідник» із шести марок 30 листопада 2018 року вводиться в обіг та вважається дійсним для оплати послуг поштового зв'язку у всіх відділеннях поштового зв'язку.

Погашення марок спеціальними штемпелями «Перший день» відбулося у містах Києві та Ужгороді.

Довідково:

Бук звичайний. Одне з найпоширеніших дерев у європейській флорі. Має величезне господарське значення. Від нього походять назви: Буковина, Буковель, Бухенвальд, Букварь тощо. Букові праліси занесені до Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО.

Нарцис вузьколистий. Високогірний вид. Поширений в Альпах, на Балканах, у Південних Карпатах та Середземномор'ї.

Занесений до Червоної книги України. Охороняється на Закарпатті в знаменитій «Долині нарцисів», Свидовецькому та Мармароському масивах Карпатського біосферного заповідника.

Рододендрон миртолистий. Вічнозелений гарнокутий чагарничок, поширений у горах Східної Європи і зокрема в Карпатах. Занесений до Червоної книги України. Народна назва – червона рута, від якої походять назви славної пісні Володимира Івасюка та однойменного фестивалю.

Жук-олень. Живе в листяних лісах і парках. Занесений до Червоної книги України. Личинки живуть у трухлявій гниючій деревині листяних порід, переважно дубів.

Бурий ведмідь. В Україні живе тільки в Карпатах. Занесений до Червоної книги України. На 70% рослиноїдна тварина, хижацтво не є основним способом для нього в добуванні поживи.

Костогриз звичайний. Живе в листяних і змішаних лісах і парках. Живиться кістками черешні, вишні, слив, насінням яблук, груш, бука. Пташенят виводує комахами.

Для філателістів повідомляємо, що із поштовим блоком можна ознайомитись за посиланням: <https://ukrposhta.ua/poshtovij-blok-karpatskij-biosfernij-zapovidnik/>

Федір ГАМОР.

ЗИМУЮЧІ ПТАХИ НАШОЇ МІСЦЕВОСТІ

Ось і настала довгоочікувана зима. Якщо для людини це радість від першого снігу, веселі новорічно-різдвяні свята то для птахів це складний період. Деякі з них відлітають у теплі та багаті кормом краї, а ті, які залишаються зимувати потребують допомоги. У холодну пору року перед зимуючими птахами постають життєво важливі питання, як прохарчуватися. Доступної їжі значно менше, а потреба в ній зростає, у зв'язку із похолоданням. Тому багато птахів

у зимовий період гине. Завдання кожної людини дбати про них взимку, адже вони є санітарами лісів, полів, садів. Вони знищують комах, поїдають насіння бур'янів, очищують природу від шкідників.

10 грудня, працівники Карпатського біосферного заповідника завітали до старшої групи Рахівського закладу дошкільної освіти №2. Екоосвітня провели для вихованців садочку виховну бесіду та презентували цікавий мультфільм на тему «Зимуючі птахи нашої місцевості».

Не обійшлося заняття і без творчої роботи. Спільно з вихователями закладу дітей проведено майстер-клас з виготовлення об'ємної аплікації «Снігур» - червоногруді пташки з чорною шапочкою на голові, яка є окрасою нашої місцевості взимку. Ця робота викликала у дітей цікавість і захоплення. Вони із задоволенням працювали над створенням шедеврів власними ручками, і у них звичайно все вийшло на вищому рівні! День видався надзвичайно цікавим та позитивним як для дорослих так і для дітей!

Мар'яна БЕДНАР,
завідувач еколого-освітнього центру «Центр Європи».

Многая, благая літ...

У січні – лютому 2019 р. ювілейні роковини від днів народження урочисто відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника:

Василь Степанович КОВБАСНЮК, інспектор з охорони ПЗФ Кевелівського ПНДВ (50 р. – 14.01);

Юрій Йосипович ЛЕНДЕЛ, інспектор з охорони ПЗФ Кевелівського ПНДВ (60 р. – 15.01);

Леонід Іванович КОВАЛЬОВ, електрогазозварник (55 р. – 22.01);

Марія Іванівна КОТЕЛЮК, художник-оформлювач відділу рекреації та сталого розвитку (55 р. – 12.02)

*В честь ювілейного Вашого дня
Для Вас – щонайкращі наші слова:
Бажаєм здоров'я многая літ,
Хай довгим і сонячним буде Ваш вік,
Хай злагода буде, хай буде любов,
Хай тисячу раз повторяться знов
Хороші, святкові і пам'ятні дні,
Хай сонце всміхається Вам у житті.*

Адміністрація заповідника.

ЗБЕРЕЖІМО ЯЛИНКУ ПЕРЕД НОВОРІЧНИМИ СВЯТАМИ!

Наближаються новорічні та різдвяні свята, яких з нетерпінням чекають діти та дорослі. Головною прикрасою свята являється зелена лісова красуня – ялинка.

*Гриби, малина і шипшина,
і трави лікарські, і кисень...
Усе для тебе це, людино,
Тож будь незрадним другом лісу!*
Михайло Ряшко

Масове неконтрольоване вирубування дерев стало великою проблемою напередодні свят. Служба державної охорони заповідника посилено контролює ситуацію вирубування ялинок, але, на жаль, є багато браконьєрів, що вирубують молоді ялинки, звалюють великі дерева, щоб відпилити верхівку ялини або просто зрізати з живого дерева верхівку з метою наживи. Це має негативно впливати на хвойні ліси, бо для продажу обирають найкрасивіші дерева.

Заготівля новорічних ялинок на території природно-заповідного фонду, до яких належить і Карпатський біосферний заповідник можлива на спеціально створених розсадниках. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року, №541 «Про затвердження такс для обчислення розміру шкоди, заподіяної порушенням законодавства про природно-заповідний фонд» за одне зрізане дерево діаметром до 10 см – штраф – 82 грн., а за одне зрізане дерево діаметром від 10 до 14 см – 143 грн. За незаконне вирубування молодих хвойних та вічнозелених дерев (віком до 41 року) у грудні - січні розмір відшкодування завданих збитків, відповідно до даної постанови, збільшується у три рази.

Живі ялинки у Європі дорожчі в ціні від штучних так, як ялинці, щоб вирости хоча б на 1 метр, знадобиться понад 3 роки. Перебуваючи в лісі ми дихаємо повітрям, в якому в 300 раз менше бактерій, ніж в місті. Тому ліс ще називають «легенями планети», він збагачує повітря киснем.

Створити святковий настрій та прикрасити оселю можна завдяки: виробам

з самих хвойних гілочок, створивши гарні композиції поєднуючи з новорічними іграшками; використавши різні природні лісові матеріали – шишки, горіхи, кори, плоди, ялинкові прикраси, свічки та багато іншого; посадивши живу ялинку у дворі; вирощуванню ялинок в горшках (дерево не гине, його не потрібно викидати на смітник і його можна в подальшому висадити у відкритий ґрунт); гарним рішенням, для збереження ялинки є замінити її на штучну. Збережемо нашу зелену красуню для нас та майбутніх поколінь!

Юлія БОЙКО,
провідний інженер відділу
державної охорони ПЗФ КБЗ.

БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЇ КБЗ

У рамках «Програми вдосконалення та оптимізації ландшафтного дизайну території Центральної садиби Карпатського біосферного заповідника» у третьому кварталі поточного року започатковані роботи з благоустрою деяких секторів, на які, зокрема, розділена територія дендропарку згідно вищезгаданої програми.

Перші плідні кроки вже можна побачити в Секторі 4 – тераси, який розташований нижче від корпусу №3. Враховуючи високу крутизну схилу на цій ділянці заплановано створити ряд терас таким чином, щоб прикрити труби опалювання та висадити довкола них квітучі кущові види. В цій зоні, також, заплановано створення рекреаційної зони для туристів, студентів та інших відвідувачів заповідника. Нині велику роботу зроблено щодо розчищення цієї території від різних матеріалів, бетону та гнилої деревини. Висаджено декоративні кущі і зроблено основу під альтанку.

Звичайно, одним із елементів, який може прикрасити будь-який ландшафт, є альпійські гірки. Так, як для території центральної садиби характерна гористість, то

на ній можна ефектно застосувати один із дизайнерських прийомів – створення декоративної альпійської гірки своїми руками. За підтримки дирекції заповідника науковцями ботанічної лабораторії за допомогою працівників Богдан-Петроського, Трибушанського відділень та будівельної бригади розпочато створення гірки біля одного із нижніх корпусів. Зокрема, побудовано підпірну стінку та закладено дренажну основу. Також, протягом року зроблено реконструкцію кам'янистої гірки на колекційній ділянці та біля корпусу №1. Насамперед, їх оновлено посадковим матеріалом та добавлено інші матеріали: агроволокно, розділювач, мармурову крихту, кору сосни. Альпійська гірка – завжди яскрава і приваблива прикраса будь-якої території, але важливо, щоб вона виглядала натуральною і вписувалася у ландшафтну середу, що є основним завданням нашої роботи у вдосконаленні благоустрою заповідника.

Алла КОЗУРАК,
старший науковий співробітник
ботанічної лабораторії КБЗ.

ЕКОВИХОВНІ ЗАХОДИ НА ТЕМУ «ЗИМУЮЧІ ПТАХИ НАШОЇ МІСЦЕВОСТІ» ПРОДОВЖУЮТЬСЯ...

Нещодавно, працівники зоологічної лабораторії та екологічного відділу Карпатського біосферного заповідника провели заняття для учасників клубу «Юні лісові рейнджери» Рахівської загальноосвітньої школи I-III ст. №1.

Богдан Годованець, старший науковий співробітник зоологічної лабораторії КБЗ розповів «рейнджерам» про те, як зимують у нашому краї пернаті, і те, чим краще підгодовувати птахів. Після, зі школярами та керівником «Лісових рейнджерів», вчителькою Рахівської першої школи Оксаною Турок провела майстер-клас Ельвіра Ангер. Вони виготовили з паперу та тканини одного із зимуючих птахів – снігура, а також із підручних засобів годівнички.

Вісник
КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:
Федір Гамор (шеф-редактор),
Андріана Леле,
Микола Рибак,
Юрій Беркела,
Богдана Москалюк,
Ярослав Довганич,
Вікторія Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.

Газету віддруковано в ФОП Федченко С.В.,
вул. Чкалова, 32/32, м. Харків.

Замовлення № 37877

Тираж – 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року